

El Grup Mundo: viatge al fons del pecat original

Autobiografia d'un llibre amb un dens treball d'investigació i alguns silencis

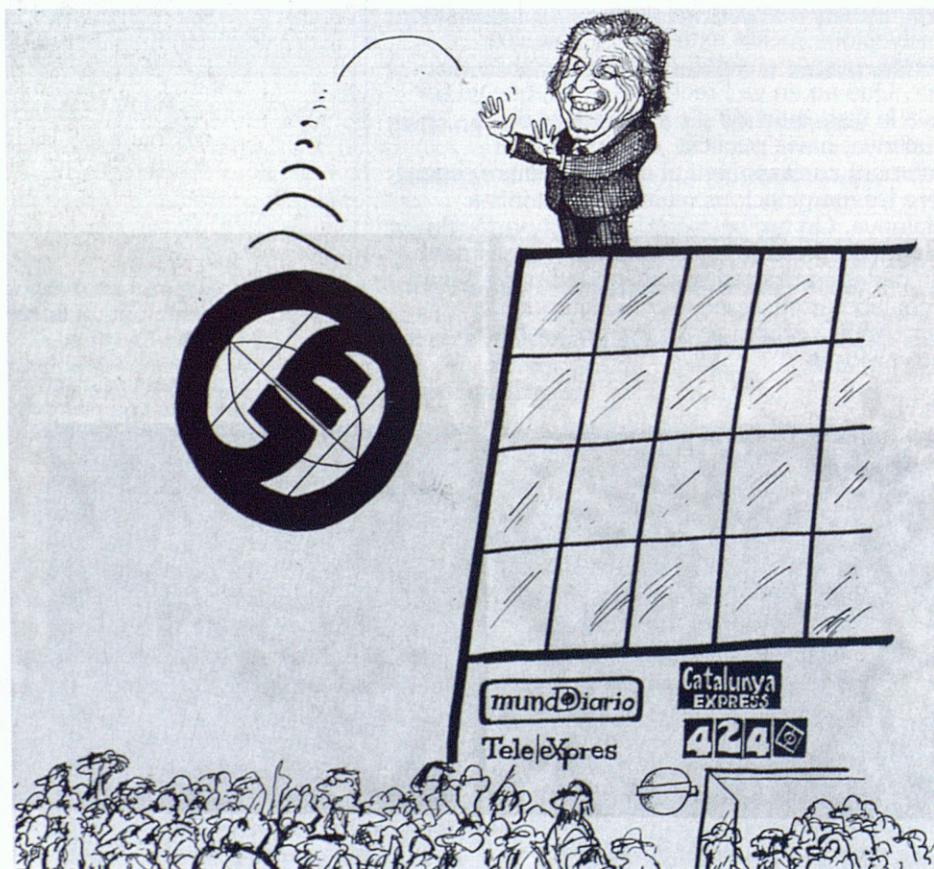
—Oriol Pàmies—

Quan vaig acceptar la proposta de Josep Maria Huertas d'escriure un llibre sobre l'esplendor i fallida del Grup Mundo per a la col·lecció Vaixells de Paper, no es pot dir que ho fes enganyat: vaig ser advertit

que es tractava d'una *patata calenta* a les mans de la comissió rectora de la col·lecció, a causa de la magnitud del tema i del pes que el record del cataclisme final encara tenia sobre bona part de la professió, que havien impedit fins aleshores trobar qui se n'encarregués. Vaig avenir-m'hi, doncs, sabent que se'm demanava paciència en la recopilació de dades, fredor en la valoració dels fets i una prosa llegible en el resultat final, i havent demanat a canvi poder treballar sense gaire pressió de calendari per fer-ho a les estones lliures que em deixés la meua feina diària a *El Observador*.

Era el setembre del 1991 quan em disposava a pouar en el presumpte pecat original de la professió periodística barcelonina. Al mateix moment de preparar l'índex provisional, va quedar fixada la doble posició de partida. Des del punt de vista ètic, el fet d'haver conegut per dins l'objecte d'estudi —ja que vaig estar vinculat a *Tele/eXprés*, de manera intermitent, des del 1977 fins al tancament definitiu del grup, i va ser al mateix diari on l'estiu del 1979 vaig

Cartell dibuixat per Ferreres els dies de la crisi final del Grup Mundo. Sebastià Auger tira el logotip del Grup per la borda del vaixell que s'enfonsa.

— “Al llarg de quatre o cinc mesos vaig sol·licitar a Sebastià Auger que em rebés, sense èxit. Ho ajornava una vegada i altra” —

guanyar el primer sou com a periodista— m'havia de beneficiar, però no pas condicionar-me de cap altra manera. És a dir, no anava a passar comptes a l'empresa que m'havia fet anar de bòlit amb els xecs incobrables i que al final em va enviar a l'atur sense haver-me donat d'alta a la Seguretat Social.

Des del punt de vista metodològic, no em constava que s'hagués publicat res en profunditat sobre el Grup Mundo, fora de la magnífica sèrie de quatre reportatges de Martí Gómez a *La Vanguardia* de l'abril del 1986. Per tant, em tocava recollir les dades en diaris i altres publicacions de l'època, a més de cercar directament el testimoni de persones que haguessin viscut els fets en situacions diverses. Això era en principi un handicap, perquè representava dedicar molt de temps a una feina de formigueta, però també era un motiu d'alleujament, ja que difícilment seria exigible el caràcter de definitiu a un treball fet amb aquestes premisses. "Ja vindrà algú després que reblarà el clau", pensava, i encara ho penso.

Feina d'hemeroteca

Així és com per una temporada em vaig convertir en ratolí matinal d'hemeroteca, en l'intent de recórrer de cap a peus les planes dels quatre diaris i les tres revistes que va editar el Grup Mundo entre 1966 i 1980, a més de cercar referències i articles diversos en altres publicacions. Vaig ser *client*, sobretot, de la de

Ciències de la Informació, a Bellaterra, per les facilitats de consulta i reproducció, i, en una segona fase, de la de l'Institut Municipal d'Història de la Ciutat, de l'Ajuntament de Barcelona. L'experiència d'usuari dona dret a assenyalar les deficiències que pateixen aquestes instal·lacions, cap de les quals no pot ser

A l'esquerra, Sebastià Auger lliura a Willy Brandt el títol d'"Home de l'any" atorgat per la revista Mundo, de la qual ell era el propietari. A la dreta, fotografia familiar dels Auger.

Les meves converses amb Sebastià Auger

Naturalment, vaig posar-me en contacte amb Sebastià Auger per demanar-li una entrevista. El seu testimoni era necessari donat el caràcter gairebé personal de la gestió de les seves empreses, que el feia posseïdor exclusiu de molta informació. A més, també m'interessava el relat subjectiu de la seva peripècia vital. I, finalment, no tenia cap intenció de fer un llibre *contra* Auger.

Per això, vaig sol·licitar-li al llarg de quatre o cinc mesos que em rebés. De fet, en les converses telefòniques que vam tenir, no s'hi va negar: tan sols em demanava que ho ajornés, una vegada i una altra. Em va manifestar el seu

escàs interès a recordar el temps de *Mundo* i em va remetre a l'al·legat inèdit que va dir que tenia escrit i que "algun dia" es publicaria. També em va dir que s'havia informat sobre mi i que sabia amb quines persones ja havia parlat. La resta del temps—algunes comunicacions van ser més que purament formals—vam comentar l'estat actual de la premsa a Barcelona. Em va semblar ben informat, i particularment interessat en la situació d'*El Observador*, cosa que tampoc em va estranyar, perquè jo ja sabia, d'altra banda, que havia fet una oferta per entrar a l'accionariat de l'empresa editora del meu diari. ●

atribuïda al personal que hi treballa, que sempre es mostra servicial: a Bellaterra, probablement per l'ús massiu i prolongat que se'n fa, les col·leccions són incompletes i fins i tot falten fulls d'alguns exemplars; a Ca l'Ardiaca, el problema greu és l'allotjament, extremadament rònc per dins, encara que deliciós per fora.

El més esverador de les dificultats trobades en la part hemerogràfica del treball és que, en una gran majoria, les publicacions a consultar eren recents –de 25 anys enrera, com a màxim– i editades a Barcelona mateix. I el més inversemblant va ser constatar que en cap de les hemeroteques locals –tampoc a la de la Biblioteca de Catalunya– no hi ha una col·lecció prou representativa del diari esportiu 4-2-4, publicat entre 1975 i 1979. Per fer l'estudi d'aquesta capçalera em va caldre, doncs, anar a l'Hemeroteca Nacional, a Madrid.

Per contra, la consulta de la col·lecció del setmanari *Mundo*, veritable germen del grup editorial que prendria el seu nom, va ser molt fàcil, ja que el Col·legi de Periodistes la conserva gairebé sencera, des del 1940 fins al 1976. (Per cert, aquesta revista, pel temps que va durar –de principi a fi del franquisme–, el lectorat que va tenir i les peripècies que va passar, mereixeria un estudi monogràfic).

Els que van informar i els que no

Tant la recerca hemerogràfica com el que en podríem anomenar treball de camp van anar precedits de la definició d'un esquema o índex provisional, acordat amb Huertas com a director de la col·lecció. Amb ell també vam fer la tria dels testimonis directes. Ja que era impensable parlar amb tothom que hi tingués alguna cosa a dir, vam reduir la llista de persones per entrevistar a una vintena, suposadament representatives dels nivells de vivència i dels estats d'opinió dins el Grup Mundo. Amb algunes excepcions –la més transcendent de les quals seria la del mateix Sebastià Auger, fundador i ànima del grup– i algunes exclusions –persones que no van ser localitzades a temps–, tots els triats van acceptar de parlar: Javier de Quintana, Joan Agut, Josep Roig i Mario Santinoli, de l'*staff* empresarial; Jaume Serrats, Eduardo Álvarez Puga, Carles Pardo i Josep Pernau, de l'*staff* periodístic; periodistes significatius com Manuel Campo, Maria Eugènia Ibáñez, Àngel Sánchez o Santiago Ramentol; Humbert Roma, Francesc Baltasar i August Puncernau, per la vessant sindical, més els advocats Albert Fina i Rafael Senra, que van encapçalar la defensa dels dos grans grups de damnificats.

Si bé tots van col·laborar molt, convé destacar algunes contribucions especials. Així, Mario Santinoli, director tècnic del grup Z, em va facilitar la quantitat ingent de documentació que tenia recollida, cosa que em va proporcionar un molt bon punt de partida per a la recerca posterior. Al despatx d'Albert Fina, d'altra

banda, vaig tenir accés a tota la documentació dels procediments laborals, un volum aclaparador de papers que potser podria donar lloc a un treball de l'especialitat jurídica.

El silenci de Sebastià Auger

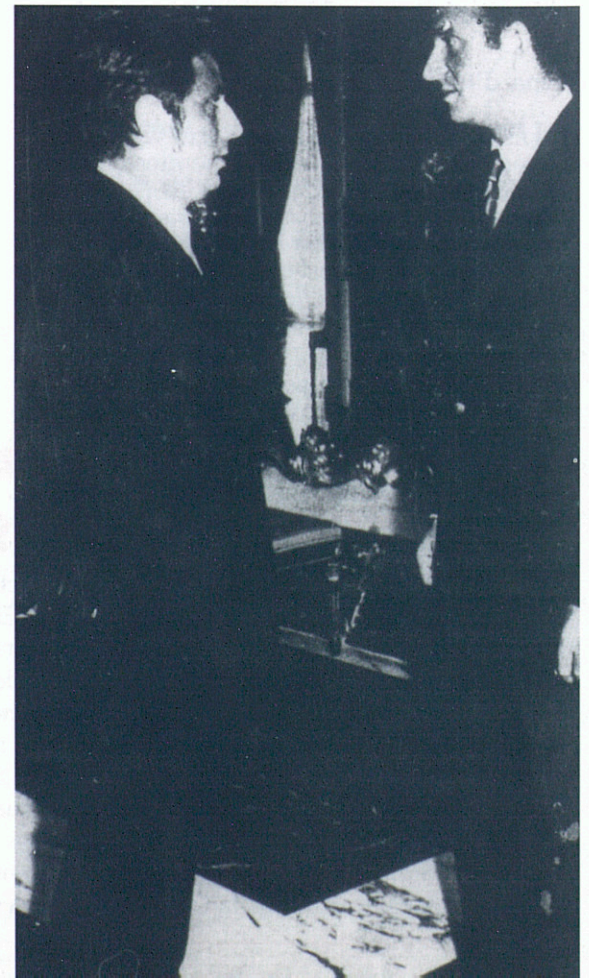
La primavera del 1992 tenia clar que no aconseguiria el testimoni d'Auger, però havia acumulat prou fotocòpies, notes preses i cintes gravades per acarar-me amb la redacció del llibre. Per posar fil a l'agulla, no vaig trobar altra solució que aïllar-me en un racó del Pirineu d'Osca i imposar-me una disciplina gairebé monacal al davant de la pantalla. Així va prendre forma el primer capítol, la biografia d'Auger, i indirectament van quedar delimitats tots els altres. Com en els rostits al forn, durant la redacció final va haver-hi un procés de *reducció*: van evaporar-se força elements de la salsa. Vaig prescindir d'un bon grapat d'anècdotes, d'algunes declaracions i dades no confirmables, i de les citacions de certs documents que, per petició expressa del prestador, només utilitzaria com a *background*.

L'original va quedar llest a finals d'agost de l'any passat, però va dormir sis mesos per deixar pas al volum sobre els últims vint anys del *Brusi*. Les presses posteriors expliquen algunes badades tipogràfiques, com la que a la pàgina 59 converteix Josep Maria Satorras en "Josep Maria Torres".

Pel que fa al subtítol del llibre, *Pecats i penitències d'una premsa de transició*, és d'autoria compartida amb Josep Maria Huertas i no té cap pretensió catequística. Al·ludeix a alguns trets d'aquella aventura periodística: la supèrbia empresarial, les ires dels poders visibles i invisibles, la candidesa dels periodistes... I vol ser una invitació a l'examen més assossegat del periodisme d'aquella època. ●

Portades de diaris del Grup. A la dreta, Sebastià Auger, amb el príncep Joan Carles.

— “El més esverador és que en cap de les hemeroteques de Barcelona no hi ha una col·lecció representativa del diari esportiu 4-2-4” —